

Alojz S., kolonista na osade Solisko, obec Halič, Čech, príslušný do obce Německé Prusy, okres Vyškov na Morave. Bol vyhostený bez výmeru a tento mu nedali, ani keď sa toho domáhal. Pohrozili mu, že keď sa neodst'ahuje, vyvezú ho na hranice. Alojz S. odišiel bez presného udania konečného cieľa cesty. Pôjde však do Bratislavy alebo do Prahy hľadať ochranu svojich majetkových záujmov.

Predkladám doklad o tom, aký je postup maďarských úradov pri vyhost'ovaní Slovákov a Čechov z obsadeného územia.

1. Podľa jednomyselného vyhlásenia vyhostených nezodpovedá pravde tvrdenie predstavenstva Fiľakova, podľa ktorého vyhostení nežiadali o vyhost'ovací výmer, ale namiesto toho len svedectvo obce Fiľakovo.

2. Na všetkých dokladoch, ktoré vydávajú vyhostencom, či už ide o civilné, alebo vojenské úrady, Slovensko je označované rovnakým spôsobom, a to: „jelenleg csehek által megszállott Szlovákiában“ (v súčasnosti na Čechmi obsadenom Slovensku), dokonca sa vyskytla formulácia „csehek által megszállott Morvaországban“ (na Čechmi obsadenej Morave). Keďže, ako bolo uvedené, toto označenie konzekventne užívajú všetky úrady a orgány, to znamená, že sa tak robí na pokyn vyšších inšancií.

Nečitateľný podpis, v. r.

Okresný náčelník

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., č. 5450/38.

155

13. december 1938, Trstín.

Na žandárskej stanici vypovedá Karolína Č., predtým kolonistka v obci Galanta – kolónia Štefánikovo, ktorá v obave pred prenasledovaním maďarskými bezpečnostnými orgánmi opustila svoje bydlisko, majetok a odišla na Slovensko.

Výpoveď

Moji rodičia Štefan F. a Katerina, rodená Š., odišli 6. 11. 1938 z nášho majetku z kolónie Štefánikovo do Serede, kde sa prechodne usídlili. Na našom majetku v kolónii Štefánikovo som zostala so svojím manželom Martinom Č., s ktorým sme opatrovali tamjší majetok. Dňa 7. 12. 1938 odpoľudnia prišli do obce Štefánikovo dvaja maďarskí žandári, ktorí mali žandárske uniformy a spisovali v každom čísle majetok, koľko je budov, rólí, lúk, celý živý aj neživý inventár, koľko kto má dlžoby a vôbec všetko, čo sa týkalo členov rodiny a ich majetku. Mňa sa pýtali, koho je to majetok, prečo ho opatrujem. Hovorila som, že môjho otca Štefana F. Oni sa hneď spýtali, kde je. Povedala som, že je na Slovensku aj s mojou matkou. Na to mi povedali: „A ty čo tu chceš?“ Odpovedala som, že opatrujem náš majetok, na čo oni mi povedali, že ja som ho nedostala a začali mi nadávať do kráv, do sviň a priamo ako jeden z nich sedel za stolom, chytil svoju pušku do obidvoch rúk a chcel ma uderiť, snáď do prs. Chytrý som vyskočila von z izby a utekala som k svojmu strýcovi Františkovi F., ktorý ešte zostal v kolónii Štefánikovo.

V noci som spala v kolónii u kmotry Matildy B., a to preto, aby ma maďarskí žandári nenašli. Tam som sa ráno dozvedela od švagra Gašpara B. z kolónie Štefánikovo, že vraj majú pre mňa prísť žandári a majú so mnou spraviť poriadok. Keďže som dostala veľký strach, utiekla som cez hranice na Slovensko. Toto všetko žandári robili so mnou preto, lebo sa dozvedeli, že môj otec Štefan F. bol ruským legionárom. Túto výpoveď som ochotná potvrdiť aj prisahou na súde.

Spísal:

vrchný strážmajster Kotik v. r.

Karolína Č., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

156

13. december 1938, Borovce.

Protokol napísaný na žandárskej stanici s Klementom M., bývalým kolonistom v obci Blahová, ktorý vypovedal, že ako príslušník Stráže obrany štátu bol ohrozený na živote a musel odísť z okupovaného územia.

Protokol

Klement M. udáva:

V roku 1925 som prišiel so svojim otcom Jozefom M. na Bláhovu Dedinu (*Blahová*). V roku 1934 som sa oženil a býval som tam až do vyst'ahovania, t. j. 3. 12. 1938.

Bol som príslušníkom SOŠ. Keď som už v máji t. r. ako taký bol povoláný do služby, miestni Maďari ma označovali za legionára. Keď potom aj v septembri som narukoval ako člen SOŠ, po ukončení, resp. vyhlásení okupačného územia som bol prenasledovaný maďarskými žandármi, ktorí každého takého príslušníka prenasledovali a bili ho, chtiac na ňom vynútiť, či má zbrane.

Z okupovaného územia som uprchol v obave o život a zanechal som tam obytný dom v cene 50 000 Kč, stoh slamy, sena. Inventár a rodinu som odviezol.

Maďarskí vojaci sa surovo chovali, nikto nesmel po slovensky rozprávať.

Členovia „szabadcsapatok“¹ pod hrozbou bitia prinútili jedného Morávaka, že musel utiecť. Predtým však musel podpísať, že odchádza dobrovoľne. Odcudzili mu tak dobytok, ako aj inventár a len pred hranicami ho vyložili. Keď šiel ich poprosiť, aby ho odviezli, okradli ho o všetko.

Tento občan už bol osobne vypočúvaný.

Po prečítaní skončené a podpísané.

strážmajster Koutný

Klement M., v. r.
stránka

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

¹ Pozri dok. č. 2